

Stockholms
stad

**Vägledning för
stadsdelsförvaltningarnas
arbete med sociala
insatsgrupper
(målgruppen 19-29 år)
2019**

stockholm.se

Förord

Med syftet att bidra till likställighet och ökad måluppfyllelse i stadens arbete med sociala insatsgrupper för målgruppen 19 – 29 år har socialförvaltningen tagit fram denna vägledning. Vägledningen beskriver och tydliggör strukturer och processer för arbetet med sociala insatsgrupper och till den bifogas dokument som är praktiskt användbara i det vardagliga arbetet, både på strategisk och operativ nivå.

Vägledningen är förankrad i den styrande samverkansgrupp som består av avdelningschefer från de stadsdelar som arbetar med sociala insatsgrupper samt utvecklingschef från arbetsmarknadsförvaltningen och enhetschef från socialförvaltningen. I framtagandet av vägledningen har också en referensgrupp med representanter på operativ ledningsnivå från alla aktuella stadsdelar följt arbetet och lämnat värdefulla synpunkter. Juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret har granskat innehållet.

Gunilla Ekstrand
Avdelningschef
Avdelningen övergripande sociala frågor
Socialförvaltningen, Stockholms stad

Innehåll

Förord	3
Bilagor.....	5
Inledning	6
Syfte, mål och målgrupp	7
Ansvarsfördelning mellan socialtjänsten och andra aktörer	8
Organisation.....	9
Säkerhetssamtal	14
Juridiska förutsättningar avseende sociala insatsgrupper	14
Delaktighet och inflytande	15
Arbetsprocess.....	15
Uppföljning av arbetet i sociala insatsgrupper	20
Kompetenskrav för lotsar/samordnare	21
Insatser från externa utförare.....	22
Checklista för stadsdelsförvaltningen	22

Bilagor

Bilagorna består av dokument som kan vara praktiskt användbara på både övergripande nivå, operativ ledningsnivå och operativ nivå. Dokumenten bör användas när det passar verksamheten.

Övergripande nivå

- Kontaktlista för samverkan, bilaga 1

Operativ ledningsnivå

- Proaktivt säkerhetssamtal, bilaga 2.0
- Checklista för generella proaktiva säkerhetsåtgärder, bilaga 2.1
- Checklista för proaktiva säkerhetsåtgärder sociala medier, bilaga 2.2
- Checklista för kompetenskrav lots/samordnare bilaga 2.3
- Upphandling, bilaga 2.4

Operativ nivå

- Informationsbrev, bilaga 3.0
- Individuell behovs- och resursinventering, bilaga 3.1
- Sekretessbrytande medgivande, bilaga 3.2
- Hotbilda-bedömning, bilaga 3.3
- Uppföljning, bilaga 3.4
- Handlingsplan, bilaga 3.5

Vägledning för arbete med sociala insatsgrupper

Inledning

Idén med sociala insatsgrupper presenterades i den statliga utredningen Kriminella grupperingar – motverka rekrytering och underlätta avhopp.¹ Rikspolisstyrelsen ansvarade för utredningen, och hade i uppdrag av regeringen att lämna förslag på åtgärder ”för att säkerställa en effektiv och uthållig bekämpning av den grova organiserade brottsligheten”, med fokus på ”att underlätta för personer som vill lämna kriminella grupperingar och för att förhindra nyrekrytering till sådana grupperingar”. Utredningen konstaterade att tidiga, tydliga och koordinerade insatser ökar chanserna att skapa bättre framtidsutsikter för unga som har en kriminell livsstil. Ett av utredningens förslag var att på lokal nivå bilda sociala insatsgrupper bestående av bland annat polis och socialtjänst.

I mars 2011 fick Rikspolisstyrelsen och Socialstyrelsen regeringens uppdrag att inrätta sociala insatsgrupper.² Detta skedde i samråd med Arbetsförmedlingen, Kriminalvården och andra för målgruppen viktiga aktörer. Inom ramen för regeringsuppdraget tog Socialstyrelsen fram en vägledning för arbetet i sociala insatsgrupper³ och under åren som följde startades arbete med sociala insatsgrupper upp på flera håll i landet.

Sociala insatsgrupper är ett arbetssätt som avser samverkan kring personer som vill lämna ett kriminellt liv. I arbetet ansvarar socialtjänsten för att andra myndigheter och aktörer görs delaktiga utifrån den aktuella personens behov och inom ramen för de medverkande aktörernas ordinarie verksamhet. Polisen är alltid en berörd myndighet i arbetet med sociala insatsgrupper. Det som utmärker dessa personer är att de ofta har stora behov av att få stöd och hjälp med till exempel samtalsbehandling, utbildning, arbete och andra insatser för att förändra sin identitet som gäng- eller gruppmedlem. Det kan också finnas behov av skydd eftersom många av dem riskerar att utsättas för hot eller våld i samband med

¹ SOU 2010:15

² Ju2011/1906/KRIM

³ Samverkan i sociala insatsgrupper – vägledning för lokalt arbete i syfte att motverka en kriminell livsstil bland unga. Stockholm: Socialstyrelsen; 2012.

avhoppet. Sociala insatsgrupper bygger på att individen lämnar ett samtycke till informationsdelning mellan de olika aktörer som ingår i samverkan, i syfte att skapa förutsättningar för ett effektivt arbete med att hjälpa den enskilde att hoppa av och där rätt myndighet gör rätt sak och att det sker i rätt ordning.

I staden har olika former av sociala insatsgrupper funnits sedan 2012 för unga och unga vuxna i åldern 12 – 29 år. För närvarande arbetar sju stadsdelsförvaltningar som ansökt om medel från socialförvaltningen med sociala insatsgrupper för målgruppen 19 – 29 år. Arbetet är fortsatt prioriterat, ska permanenteras och alla stadsdelsnämnder förutsätts använda arbetsmetoden.

Samverkansformen sociala insatsgrupper, som innehåller komplexa aspekter, är ett arbete som utförs på flera organisatoriska nivåer och omfattar många olika relationer, mellan och inom myndigheter, mellan och inom professioner samt mellan professionella och klienter. För att undvika för stora variationer i utformning och tillämpning av arbetet behövs en stadsövergripande inriktning för arbetet.

Denna vägledning beskriver och tydliggör strukturer och processer för arbetet med sociala insatsgrupper för målgruppen 19 – 29 år. Till vägledningen bifogas dokument som är praktiskt användbara i det vardagliga arbetet, både på strategisk och operativ nivå. Syftet med denna vägledning är att bidra till likställighet och ökad måluppfyllelse i stadens arbete med sociala insatsgrupper. Vägledningen ska implementeras under 2020 och inom ett år följas upp och vid behov revideras.

Syfte, mål och målgrupp

Syfte

Syftet med sociala insatsgrupper är att stötta och hjälpa unga vuxna att bryta med kriminella nätverk och/eller en kriminell livsstil. I ett vidare perspektiv syftar sociala insatsgrupper till att bidra till ökad trygghet och säkerhet för de som bor och vistas i Stockholm samt förebygga gängkriminalitet och organiserad brottslighet.

Mål

Målet med sociala insatsgrupper är att de ska leda till samhällsintegrering och laglig självförsörjning hos de individer inom respektive stadsdelsområde som uttrycker att de vill hoppa av

en kriminell livsstil och som av socialtjänst och polis anses ha risk för återfall i brott.

Målgrupp

Målgruppen för denna vägledning om arbetet med sociala insatsgrupper är personer mellan 19 och 29 år som vill lämna ett kriminellt nätverk eller en kriminell livsstil. Målgruppen kan också innefatta individer som är på väg in i eller vill lämna extremistiska miljöer eller grupperingar.

Ansvarsfördelning mellan socialtjänsten och andra aktörer

Ansvarsfördelning mellan socialtjänsten och andra aktörer kan med fördel tydliggöras i lokala samverkansöverenskommelser.

Socialtjänstens ansvar

Arbetet i den sociala insatsgruppen sker under ledning av socialtjänsten. Det innebär att socialtjänsten ansvarar för att

- motivera och inhämta samtycke till informationsutbyte från den aktuella individen
- välja ut vilka individer som ska skrivas in i de sociala insatsgrupperna i samråd med polisen
- knyta berörda myndigheter, aktörer och organisationer till arbetet
- tillsammans med berörda myndigheter och aktörer samt den enskilde sätta samman individuella handlingsplaner och följa upp att åtaganden i dessa genomförs
- regelbundet kalla till individmöten
- se till att representanter för berörda myndigheter och aktörer blir kallade till möten
- dokumentera uppgifter av betydelse i samband med möten

Andra deltagande myndigheter och aktörers ansvar

Polis, Jobbtorg, Kriminalvården, Frivården och andra myndigheter och aktörer förväntas

- delta i de möten socialtjänsten kallar till inom ramen för sociala insatsgrupper
- vid individmöten ge sin bild av individen och dennes beteende
- tillsammans med den enskilde genomföra de åtgärder som beslutats i de individuella åtgärdsplanerna, där de utpekats som ansvarig

- i de fall det är lämpligt, och efter att ha stämt av med socialtjänsten, kontakta aktuella individer för att motivera dem till att lämna samtycke till informationsutbyte.

Organisation

Samverkan

Sociala insatsgrupper bygger på att samverkan mellan olika aktörer, verksamheter och myndigheter sker på ett fungerande sätt, både på strukturell och operativ nivå.

Sociala insatsgrupper består primärt av samverkan mellan stadsdelsförvaltningars befintliga verksamhet, polis och verksamheter inom stadsdelsområdet som arbetsmarknadsförvaltningen ansvarar för. Regionala, stadsövergripande verksamheter och externa samverkansaktörer, som är av betydelse för arbetet i de sociala insatsgrupperna, ska involveras genom att stadsdelsförvaltningen etablerar samverkan med dessa.

Genom att fylla i formuläret *Kontaktlista för samverkan, bilaga 1* kan de verksamheter och dess kontaktpersoner som är viktiga för samverkan listas. Denna förteckning bör uppdateras fortlöpande i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning.

Samverkan på övergripande, strukturell nivå gällande trygghetsfrågor

En förutsättning för att samarbete på den operativa nivån fungerar är att det finns övergripande strukturer, såsom samverkansforum och lokala överenskommelser för samverkan, på strukturell nivå i stadsdelen. Den yttersta ledningen i varje involverad organisation har en nyckelroll när det gäller att skapa god samverkan. Socialstyrelsen har i flera rapporter om sociala insatsgrupper⁴ konstaterat att det är viktigt att samverkansarbetet är legitimerat och förankrat på alla nivåer. Det är också betydelsefullt att ledningen efterfrågar resultat och en struktur för uppföljning. Det har dessutom visat sig att samverkan underlättas om den integreras i redan befintliga strukturer.

⁴ Socialstyrelsen, Sociala insatsgrupper- Lokal samverkan för att förhindra ungdomar från att begå brott. 2016; Socialstyrelsen, Samverkan i sociala insatsgrupper – vägledning för lokalt arbete i syfte att motverka en kriminell livsstil bland unga. 2012.

Det lokala BRÅ/motsvarande samverkansforum kan utgöra en strategisk ledningsgrupp inom stadsdelen som ansvarar för framtagande av en samverkansöverenskommelse och lokal lägesbild gällande trygghetsfrågor. Samordning med andra samverkansforum, såsom näringslivsråd och föreningssamverkan är avgörande för att arbetet ska vara effektivt.

Lokala samverkansöverenskommelser

Stockholms stad har tillsammans med Polisregion Stockholm tagit fram en övergripande samverkansöverenskommelse. Parterna skapar genom överenskommelsen förutsättningar och mandat för att stärka det gemensamma brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet både centralt och lokalt. Målet med samverkansöverenskommelsen är att stockholmarnas trygghet ska öka och att den faktiska brottsligheten ska minska. Arbetet utgår från berörda parter ansvarsområde, organisation och gällande lagstiftning.

För att samordna ett lokalt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i stadsdelen behövs en lokal lägesbild om brott och otrygghet. Denna tas först fram separat från staden och polisen och sedan läggs de olika lägesbilderna ihop för en gemensam analys av de aktuella problemen i området och orsakerna till dessa. Utifrån orsaksanalysen enas parterna om inriktning, fokusområden, mål och uppföljning i den lokala samverkansöverenskommelsen och till denna kopplas en åtgärdsplan där det operativa arbetet beskrivs.

Utöver polisen kan andra samverkansparter ha avgörande betydelse för det lokala arbetet, till exempel SL, bostadsbolag, centrumägare och kriminalvård/frivård och då kan det vara verksamt att utforma lokala överenskommelser även med dessa.

Samverkansforum för sociala insatsgrupper

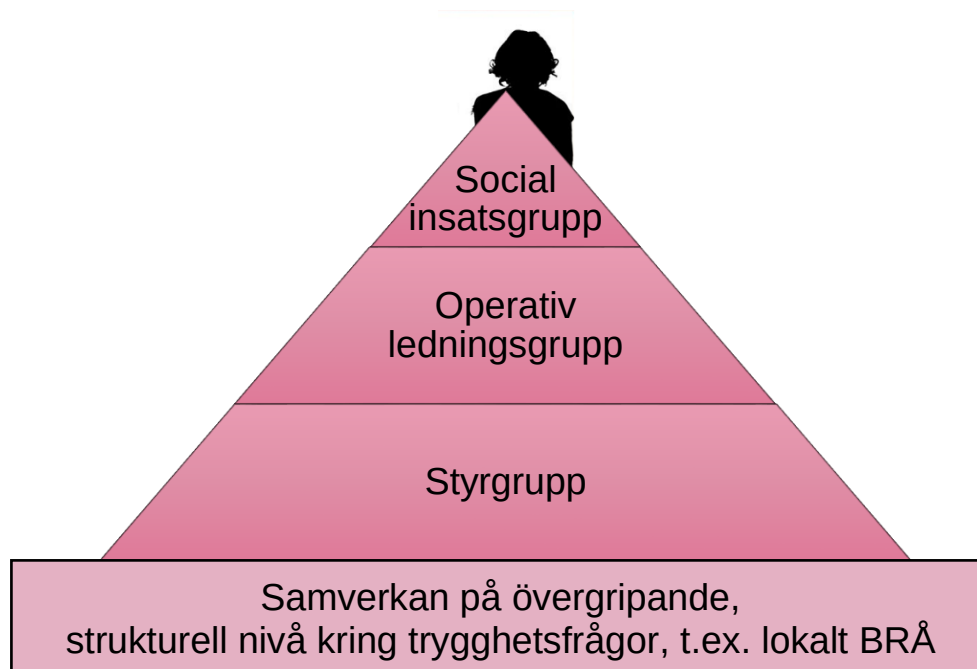
Rikspolisstyrelsen⁵ föreslog som en del av regeringsuppdraget 2011 att arbetet med sociala insatsgrupper ska organiseras i tre nivåer:

- Styrgrupp
- Operativ ledningsgrupp
- Operativ arbetsgrupp (den sociala insatsgruppen)

För ett framgångsrikt arbete med sociala insatsgrupper behöver det finnas en struktur för att säkerställa kommunikation mellan de olika nivåerna och grupperna. Brister i samverkan ska

⁵ Rikspolisstyrelsen, Det fortsatta arbetet med sociala insatsgrupper. Checklistan. 2014

avvikelseberapporteras till operativ ledningsgrupp, därefter analyseras och sedan ska beslut om förbättringsåtgärder tas.

Styrgruppen

Förslagsvis kan en styrgrupp bestå av personer med övergripande ansvar från polisen till exempel LPO chef, Jobbtorg och socialtjänsten. Personerna som ingår behöver ha mandat att fatta beslut på en övergripande nivå i den egna organisationen. Det är önskvärt att det finns en nära kommunikation med det lokala BRÅ/motsvarande samverkansforum. Viktiga uppgifter för representanter i styrgruppen kan till exempel vara att:

- tillsätta resurser
- förankra arbetet på alla nivåer i den egna organisationen
- tydliggöra mål och prioriteringar
- klargöra roller, ansvar och befogenheter
- skapa motivation, intresse och engagemang
- efterfråga resultat.

Operativ ledningsgrupp

I den operativa ledningsgruppen ingår förslagsvis chefer inom socialtjänstens vuxenenheter, kommunpolis och enhetschef från Jobbtorg. I den operativa ledningsgruppen kan följande diskuteras:

- målgruppens behov av stöd
- lämpliga insatser till målgruppen
- aktörer lämpliga att involvera i arbetet med målgruppen
- hur arbetssätt, rutiner och kommunikation fungerar och kan utvecklas.

Arbetet i den operativa ledningsgruppen bör dokumenteras, följas upp och fortlöpande återrapporteras till styrgruppen.

Den sociala insatsgruppen

Den sociala insatsgruppen är den egentliga resursgruppen kring den inskrivne individen och vilka som ska ingå bestäms utifrån de behov som den inskrivne individen har. Representanterna i denna grupp arbetar utifrån beslutad åtgärdsplan med insatser för den inskrivne individen.

Roller och ansvar

Ledning och styrning

Sociala insatsgrupper ställer särskilda krav på ett mycket närvarande ledarskap. Ärendevstämning bör av flera skäl ske frekvent; arbetsformens målgrupp kräver en hög grad av flexibilitet, insatser som samordnas från många olika verksamheter samt kontinuerliga risk- och sårbarhetsbedömningar. Det är också nödvändigt med ett nära ledarskap för att omsätta och fördela den kunskap som genereras i det operativa arbetet så att den kan förmedlas på ett effektivt sätt till andra verksamheter inom och utanför den egna organisationen. Inte minst är det viktigt för att kunna arbeta proaktivt kring säkerheten, både för klient, medarbetare och organisation.

Enhetschefen/bitr. enhetschefen har arbetsmiljö- och personalansvar men ansvarar också för

- att checklistor, bilagor och mallar från denna vägledning som är relevanta i det enskilda ärendet används
- att verksamheten har strukturer och processer för att tillgodogöra sig de resurser som finns i lokalsamhället och för att förankra verksamheten i lokalsamhället, vilket inbegriper föreningar, samfund, näringsidkare och andra som verkar i det lokala samhället och har eller kan ha relevans för arbetet med målgruppen
- att tillsammans med lotsar/samordnare göra en resursinventering som kontinuerligt uppdateras
- prioritering och hantering av säkerhetsfrågor
 - att tillgodose att det finns rutiner och strukturer för det proaktiva säkerhetsarbetet kring personal samt att personal har kunskap och använder dessa
 - att se till att säkerhetssamtal genomförs individuellt med all operativ personal vid minst ett tillfälle/år.

Lotsar/samordnare

Den grundläggande arbetsuppgiften för lots/samordnare är att arbeta för att bygga en förtroendefull relation mellan lots/samordnare och den person som ska få stöd genom en social insatsgrupp. Centrala delar i detta handlar bland annat om gott bemötande, utrymme för delaktighet och ett motivationsskapande arbete. I uppgiften ingår dessutom att vara representant för förvaltningen och andra myndigheter i samhället. Det innebär att uppgiften också är att bygga och förvalta förtroende mellan dessa och deltagaren i den sociala insatsgruppen.

En viktig arbetsuppgift för lotsar/samordnare är att kontinuerligt bedriva ett uppsökande arbete i lokalsamhället genom att informera andra myndigheter, verksamheter och aktörer som kommer i kontakt med målgruppen för sociala insatsgrupper och vilken hjälp som kan erbjudas. Lotsar/samordnare ska också låta sig informeras om andra verksamheter i det civila samhället, inom myndigheter och näringsliv, som på olika sätt kan utgöra en resurs i arbetet. Det kan både handla om en kontakt för att upptäcka och motivera deltagare till verksamheten och att delta i en social insatsgrupp.

Ytterligare arbetsuppgifter för lotsar/samordnare⁶:

- hålla ihop arbetet för de sociala insatsgrupperna
- knyta berörda aktörer till arbetet
- kalla till regelbundna möten
- se till att medverkande kommer till mötena
- upprätta åtgärdsplaner
- föra minnesanteckningar vid möten
- se till att arbetet och åtgärdsplanerna följs upp
- vara en kontaktperson för den inskrivne individen
- länka anhängiga i behov av stöd till relevanta verksamheter
- utgöra socialt och praktiskt stöd för den inskrivne.

Målgruppen har omfattande behov, som till exempel stöd eller behandling, utbildning, arbete och andra insatser för att förändra sin identitet som gäng- eller gruppmedlem samt ibland också behov av skydd i samband med avhoppet. Allt detta kräver många möten och kontakter med olika aktörer och det är därför viktigt att inte överbelasta operativ personal. För att upprätthålla en god kvalitet i arbetet är en rimlig ärendemängd en förutsättning och arbetet bör fördelas så att minst två personer är inblandade i varje ärende. Det ökar sannolikheten för god kvalitet i bedömningar, kontinuitet vid

⁶ Hämtat från Socialstyrelsens skrift Samverkan i sociala insatsgrupper – vägledning för lokalt arbete i syfte att motverka en kriminell livsstil bland unga. 2012.

eventuellt personalbortfall samt olika aspekter av säkerhet gällande personal och förvaltning.

Säkerhetssamtal

Säkerhetssamtal med medarbetare om till exempel proaktiva säkerhetsåtgärder gällande sociala medier samt reaktiva säkerhetsåtgärder vid hot eller våld, förväntas genomföras minst en gång per år och samtalet bör dokumenteras och undertecknas av arbetsledning. Dokumentationen ska sedan delges säkerhetschef, säkerhetsstrateg eller motsvarande funktion inom förvaltningen. Se *bilaga 2.0 Proaktivt säkerhetssamtal*.

Under säkerhetssamtalet går arbetsledare igenom de checklistor för proaktiva säkerhetsåtgärder som ska följas i arbetet. Dessa utgörs av:

1. *Checklista för generella proaktiva säkerhetsåtgärder, bilaga 2.1*
2. *Checklista för proaktiva säkerhetsåtgärder avseende sociala medier, bilaga 2.2*

Juridiska förutsättningar avseende sociala insatsgrupper

Sociala insatsgrupper är en åtgärd som förutsätter att en prövning alltid genomförs genom utredning av den enskilde personens behov, motivation och resurser. Syftet med detta är att dels bedöma om personen tillhör insatsens målgrupp och dels för att se vilken typ av åtgärder och insatser som behöver etableras inom ramen för en individuellt utformad social insatsgrupp.

Samverkan mellan myndigheter kring en person är i sig inte att betrakta som en insats utan ska ses som en samordning av olika verksamheters inbördes arbete med en person. Socialtjänsten kan uppmärksamma individers samlade behov men bara fatta beslut om de insatser som socialtjänsten kan erbjuda, inte det stöd som de andra aktörerna ansvarar för. Detta medför att lotsens insats i de sociala insatsgrupperna ska betraktas som ett bistånd enligt 4 kapitlet 1 § SoL. Insatser som ges till den enskilde inom t.ex. enheterna för ekonomiskt bistånd, missbruk- och beroende eller socialpsykiatri beviljas också enligt 4 kap. 1 § SoL eller, i vissa fall,

4 kap. 2 § SoL. Insatser som ges från samverkande myndigheter beslutas inom respektive myndighet.

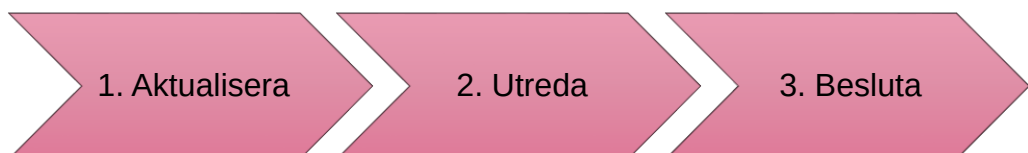
Delaktighet och inflytande

Arbetet i de sociala insatsgrupperna ska utgå från den enskildes situation, omständigheter och önskemål. Hen ska göras delaktig i planering och genomförande av det stöd och den hjälp som hen behöver. Precis som socialtjänstlagen⁷ fastslår ska verksamheten bygga på respekt för den enskildes självbestämmande och integritet och arbetet i sociala insatsgrupper ska riktas in på att frigöra och utveckla den enskildes egna resurser.

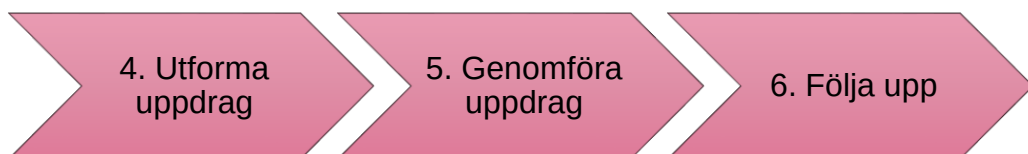
Arbetsprocess

Arbetsprocessen för sociala insatsgrupper följer den nedan beskrivna strukturen och är uppdelad i en utredningsfas och en genomförandefas. Till arbetsprocessen hör ett antal för staden gemensamma verktyg som används i arbetet i de olika delarna av arbetsprocessen.

Utredningsfas

Genomförandefas

1. Aktualisera

➤ Vägen in till en social insatsgrupp

Vägen in till sociala insatsgruppen kan se olika ut. Den enskilde kan själv söka sig dit alternativt bli rekommenderad av polisen,

⁷ Se 1 kap 1 § SoL.

någon verksamhet inom kommunen eller någon annan aktör som anser att sociala insatsgruppen kan vara ett verksamt stöd.

2. Utredda

En individ som ansökt om stöd kan bli aktuell för en social insatsgrupp om hen motsvarar rätt åldersgrupp, har behov av stöd och hjälp för att bryta en kriminell livsstil och är motiverad att delta samt medverka aktivt i de insatser som föreslås. Bedömning sker genom utredning och eventuellt bistånd beviljas i enlighet med 4 kapitlet 1 § SoL.

Utredningen genomförs i enlighet med beskrivning nedan och det är ansvarig chef som tillsammans med förvaltningsledning bestämmer vilken del av organisationen som har det formella ansvaret för bedömning och beslut. Oberoende av var det formella ansvaret förläggs så ska det arbete som lots/samordnare genomför, i enlighet med den för staden gemensamma processen, utgöra en viktig del av utredningen för bedömning och beslut.

För att säkerställa den enskildes rättssäkerhet bör inte samma person inom SIG-verksamheten ansvara för att både ta emot ansökan, utreda, bedöma, fatta beslut om bistånd och genomföra lots/samordnar-insatsen.

➤ *Utredning och förbedömning*

Initialt genomförs en mindre utredning i form av en individuell behovs- och resursinventering (se *Individuell behovs- och resursinventering, bilaga 3.1*) med den tilltänkte deltagaren. Den baseras på den tilltänkta deltagarens egen upplevelse och skattning av sin livssituation utifrån ett antal områden såsom boende, fysisk och psykisk hälsa, sysselsättning, ekonomi, nätverk, fritid, kriminalitet samt missbruk.

I vilken utsträckning den tilltänkta deltagaren är motiverad att förändra sin livssituation ska också undersökas liksom vilka av de undersökta områdena som är högst prioriterade att förändra.

Hur lång tid denna initiala bedömning behöver ta avgörs utifrån de individuella förutsättningar som finns hos den tilltänkte deltagaren. Den kan löpa över ett eller flera samtalstillfällen men det är viktigt att processen sker skyndsamt.

➤ *Information till potentiell deltagare*

I inledningsskedet av ett arbete med en tilltänkt deltagare till en social insatsgrupp ska denne få information om vilka

förutsättningar som finns kring deltagande. Av informationen ska framgå hur en social insatsgrupp utformas och vad den kan ge stöd för. Det ska också framgå vilka grundläggande krav som ställs på den tilltänkte deltagaren och under vilka förutsättningar arbetet i den sociala insatsgruppen kan avbrytas.

Utgångspunkter för vilken information som ska ges framkommer i *Informationsbrev, bilaga 3*.

➤ *Sekretessbrytande medgivande*

För att kunna genomföra resterande del av utredningen krävs att den tilltänkta deltagaren ger sitt samtycke till att sekretessen bryts, åtminstone i förhållande till polismyndigheten.

Fördelaktigt är om den tilltänkta deltagaren även ger sitt samtycke till att bryta sekretessen i förhållande till de resurser i personens nätverk som identifieras i den inledande utredningen. Görs det bör dessa personer kontaktas redan under utredningsfasen för att undersöka deras uppfattning om den aktuella personens situation, eventuella resurser i personens nätverk och lämpligheten att stötta personen genom en social insatsgrupp.

Samtycket är en förutsättning för fortsatt arbete. Samtycket ska dokumenteras och *Sekretessbrytande medgivande, bilaga 3.2* bör användas.

➤ *Polismyndigheten kontaktas*

Polismyndigheten bör utifrån samtycket kontaktas och polismyndighetens bedömning av den tilltänkta deltagarens lämplighet att ingå i en social insatsgrupp ska vara avgörande för ett eventuellt fortsatt arbete.

➤ *Bedömning om fortsatt utredning*

När behovs- och resursinventeringen genomförts, individen fått information om förutsättningar kring att delta i en social insatsgrupp, ett medgivande till informationsöverföring mellan myndigheter skrivits och polisen gjort en uppskattning görs en bedömning om fortsatt utredning eller inte.

➤ *Fortsatt utredning- kartläggning av resurser*

Under den fortsatta utredningen görs en kartläggning av vilka resurser som behövs för att arbeta med de prioriterade behov som framkommit. I första hand identifieras vilka resurser som finns i den tilltänkta deltagarens nätverk och kontaktuppgifter till dessa samlas.. Här kan också kontaktlistan för samverkan, *bilaga 1*, vara användbar för att synliggöra vilka resurser och

kontaktpersoner som kan vara delaktiga i arbetet i den sociala insatsgruppen.

➤ *Bedömning och ställningstagande om inskrivning*

Vid ställningstagande om inskrivning ska en bedömning göras utifrån det samlade underlaget som inhämtats under utredningen. Personer som skrivs in ska bedömas ha risk för återfall i brott och vara motiverade till att förändra sin livssituation och lämna sin kriminella livsstil.

Ställningstagandet ska ta hänsyn till personens behov, resurser och motivation. En viktig utgångspunkt är också personens kriminalitet; brottsdebut, typ av brottslighet, mängd och kriminalitet under de senaste sex månaderna är delar som bör vägas in i denna bedömning. I detta ska både självrapporterad brottslighet och konstaterad brottslighet vägas in om möjligt.

Beslut om inskrivning förutsätter att den enskilde uppfyller kriterierna ovan och samtycker till bistånd i form av lots enligt 4 kap. 1 § SoL. Beslut om inskrivning sker i enlighet med lokal delegationsordning.

➤ *Hotbilda-bedömning*

En hotbilda-bedömning ska genomföras under den inledande utrednings- och motivationsfasen där kunskap utifrån samtal med den tilltänkte deltagaren och polisen (och eventuellt andra aktuella aktörer) utgör underlag för bedömningen. Ett ifyllnadsdokument för hotbilda-bedömning finns i *bilaga 3.3*.

Arbetsledare ska alltid informeras om bedömd hotbild och besluta om vilka åtgärder som ska vidtas. Beslut ska fattas i samarbete med polismyndigheten.

3. Besluta

➤ *Bevilja bistånd*

Arbetsledare ska besluta om personen ska skrivas in i en social insatsgrupp. Om det ställningstagande görs krävs också ett beslut om att bevilja bistånd i form av lots enligt 4 kap. 1 § SoL.

➤ *Första bedömning i uppföljningsblankett*

En första bedömning genomförs i den stadsgemensamma uppföljningsblanketten. Bedömningen genomförs av operativ personal eller i samarbete mellan operativ personal och arbetsledare. Dokumentet *Uppföljning, bilaga 3.4* ska användas.

4. Utforma uppdrag

➤ *Etablering av kontakt med inskriven och nätverk*

Det är prioriterat att i första hand påbörja arbetet med att etablera kontakt med den inskrivna personens familj i det fall den kan utgöra en resurs för personens förändring.

➤ *Lösa praktiska frågor*

Praktiska frågor, såsom legitimation och bankkonto, behöver lösas för att underlätta för den enskilde i kontakten med myndigheter och andra kommunala verksamheter.

➤ *Handlingsplan med mål upprättas*

En handlingsplan upprättas tillsammans med den inskrivna personen. I handlingsplanen ska det finnas mätbara mål och det ska tydligt klargöras vilka åtgärder och aktiviteter som ska genomföras relaterat till de behovsområden som prioriteras. Handlingsplanen behöver vara konkret och det ska framgå när, var och hur aktiviteter ska ske samt vilka som ska medverka och vem som ansvarar för vad. Exempel på handlingsplan finns i *Handlingsplan, bilaga 3.5*.

➤ *Handlingsplanen delas till berörda*

När handlingsplanen skrivits ska den fördelas till de aktörer som är berörda och ingår i den specifika sociala insatsgruppen. Samtliga deltagare ska ha kännedom om vad som förväntas av var och en inom ramen för arbetet i den specifika sociala insatsgruppen.

5. Genomföra uppdrag

➤ *Genomförande av åtgärder*

Handlingsplanen genomförs.

6. Följa upp

➤ *Uppföljning och nya mål*

Handlingsplanen ska fortlöpande följas upp tillsammans med den inskrivna personen och de andra personer som ingår i den specifika sociala insatsgruppen. Även arbetsledare ska följa upp hur arbetet utifrån handlingsplanen fortlöper. Eventuella hinder i arbetet med samverkansparter ska meddelas arbetsledare som kontaktar samverkanspart för förbättring av samverkan samt tar med informationen till arbetet med den övergripande inventeringen och planeringen av resurser.

I takt med att målsättningar uppfylls prioriteras nya mål med tillhörande aktiviteter.

➤ *Andra bedömning i uppföljningsblankett*

En andra bedömning genomförs i den stadsgemensamma uppföljningsblanketten, *Uppföljning bilaga 3.4*. Bedömningen genomförs av operativ personal eller i samarbete mellan operativ personal och arbetsledare. Detta dokument ska aidentifierat skickas till utredare på socialförvaltningen som gör uppföljning på aggregerad nivå.

➤ *Utskrivning*

Den sociala insatsgruppen ska avslutas då målsättningarna för arbetet är uppfyllda och/eller deltagaren inte längre vill ha stöd.

Om den inskrivne blir misstänkt för fortsatt brottslighet, döms för fortsatt brottslighet, inte följer sin planering eller är okontaktbar under en period som inte är alltför snäv, kan det få till följd att personen inte anses vara lämplig för fortsatt stöd från en social insatsgrupp och skrivs ut.

Uppföljning av arbetet i sociala insatsgrupper

Uppföljning av hur arbetet i de sociala insatsgrupperna fungerar ska ske regelbundet. Det är viktigt att det finns en efterfrågan på uppföljning från förvaltningens ledning. Resultat på aggregerad nivå bör redovisas i resultatuppföljningar och verksamhetsberättelse.

Uppföljning kring de individer som är aktuella för en social insatsgrupp sker genom kontinuerlig avstämning av de i åtgärdsplanen beslutade insatserna.

Den stadsövergripande styrande samverkansgruppen som leds av socialförvaltningen kommer inom ramen för sitt uppdrag att stödja stadsdelsförvaltningarna att bedriva ett utvecklingsarbete för att ta fram indikatorer för det fortsatta arbetet med sociala insatsgrupper.

Kompetenskrav för lotsar/samordnare

De nedan uppräknade kompetenskraven finns också som en checklista för kompetenskrav hos lotsar och samordnare i bilaga 2.3 att utgå från både vid rekryteringar och vid inventering av kompetenshöjande behov. Det kan vara fördelaktigt att ha med en representant från HR i rekryteringsprocessen.

- *Adekvat högskoleutbildning eller av arbetsledning bedömd likvärdig utbildning*
- *Grundkunskaper om socialtjänsten*
Grundkunskaper om socialtjänstens ansvar och basverksamheter är nödvändiga. De kan fås genom stadens introduktions- och fördjupningsutbildningar för personal inom socialtjänstens verksamheter som arbetar med vuxna personer. Utbildningar erbjuds och genomförs för personal inom området för missbruk, försörjningsstöd, neuropsykiatri, motiverande samtal och våld i nära relationer.
- *Lokalkännedom*
Det är viktigt att de anställda har eller snarast skaffar sig en god kunskap om det lokalområde där de ska verka. Det har en avgörande betydelse att kunna se möjliga resurser i närmiljön och känna till konflikter eller andra omständigheter som kan påverka arbetet. Det innebär att personalen behöver ha utrymme att genom uppsökande arbete i närområdet lära känna det civila samhället samt andra organisationer och myndigheter som verkar ute i lokalsamhället.
- *Kännedom om lagstiftning*
De anställda behöver ha grundläggande kunskaper i utformning och tillämpning av kommunallag, förvaltningslag, socialtjänstlag, offentlighets- och sekretesslag, brottsbalk och annan lagstiftning som har direkt påverkan på arbetet med klienter eller viktiga samverkansparter.
- *Kunskaper i bemötandetekniker*
Motiverande samtal utgör en nödvändig baskunskap som kan kompletteras med annan kunskap relaterad till det

inlärningspsykologiska kunskapsfältet. Kunskaper i lågaffektivt bemötande kan vara användbart.

- *Kunskaper om målgruppen, kriminologi*
Grundläggande kunskap i kriminologisk teori och kriminogena faktorer är nödvändig. Det kan öka förutsättningarna att göra rätt urval och att uppnå högre effektivitet och precision i arbetet. Det kan vara fördelaktigt med grundläggande kunskap inom våldsprevention, neuropsykiatriska funktionshinder, kulturella strukturer, språk och annat som är av betydelse för arbete med den aktuella målgruppen.
- *Kunskaper om våldsbejakande extremism*
Grundläggande kunskaper om våldsbejakande extremism är nödvändigt och går att få genom webbutbildning och via stadens utbildningar.

Insatser från externa utförare

Ansvarig chef ska se till att det finns möjlighet till externa insatser i de fall den enskildes behov inte går att tillgodose inom den egna verksamheten eller av samverkanspartners. De mest kostsamma tjänsterna som kan komma ifråga i arbetet med sociala insatsgrupper är när placeringar behöver göras med anledning av att en deltagare har en bedömd hög hotbild. Dessa kan innebära kostnader på upp emot 1 000 000 kr per individ och år. De regler för upphandling som är gällande i Stockholm stad ska följas. I bilaga 2.4 finns en sammanfattning av vad som är viktigt att tänka på vid inköp av en vara eller en tjänst.

Checklista för stadsdelsförvaltningen

1. Finns det ett samverkansforum på övergripande strukturell nivå? Ja ☐ Nej ☐
2. Har det tagit fram en lokal lägesbild av tryggheten i stadsdelen de senaste två åren? Ja ☐ Nej ☐
3. Finns det lokala överenskommelser med relevanta aktörer? Ja ☐ Nej ☐

4. Har en kontaktlista för samverkan upprättats på strategisk nivå? Ja ☐ Nej ☐
5. Genomförs minst ett säkerhetssamtal med operativ personal per år? Ja ☐ Nej ☐
6. Finns det tydliga strukturer för samverkan på olika nivåer i stadsdelens organisation? Ja ☐ Nej ☐
7. Finns det en efterfrågan på uppföljning från ledningshåll inom stadsdelen? Ja ☐ Nej ☐
8. Uppfylls de kompetenskrav för lotsar/samordnare som beskrivs i vägledningen?
Ja ☐ Nej ☐